

ÜLKEMİZDE TARİHSEL SÜREÇTE HALK-ORMAN İLİŞKİLERİNİN DURUMU

Ünal ELER

Prof. Dr., SDÜ Orman Fakültesi (Emekli)Altındağ Mah.Tonguç Cad. 153 Sok. 3/5, ANTALYA

Özet

Türkiye topraklarının büyük bölümünü oluşturan Anadolu'nun, coğrafi konumu, tarihsel süreçteki yeri ve önemi nedeniyle, ülkemizde kırsal kesimde dağınık yerleşmeler meydana gelmiştir. Yüzyıllar boyunca devam eden bu olgu, insanların kentleşerek, sosyo-ekonomik yönden kalkınmaları sonucunda, orman içi ve kenarındaki köylülerle, şehirlilerin yaşam düzeyleri arasındaki fark giderek açılmıştır.

Orman içi ve kenarında yaşayan köylülerin kalkındırılmaları sorunu, çok uzun yıllardan beri çözüm yoluna girmemiş, önemi artarak günümüze kadar gelmiştir. Konu çok yönlü ve o denli de kapsamlıdır. Sadece ekonomik ve sosyal olarak ele alınması, buna göre çözüm üretilmeye çalışılması, eksik ve hatalı olur. Sorunun ekonomik boyutlarının nerelere ulaşacağı ortadadır. Bu öyle kısa sürede halledilebilecek dava değildir.

Zaman yitirilmeden, durumun iyileştirilme yoluna girmesi gerekmektedir. Bu gerçeğin beklemeye tahammülü yoktur. Orman içi ve kenarı köylerde yaşayan vatandaşlarımızın yasal hakları, yaşamsal düzeyde istek ve ihtiyaçları bulunmaktadır. Diğer yandan, birçok sıkıntı ve mahrumiyetler içerisinde yaşamını sürdürmeye çalışan orman köylüsü ile kentlerde yaşayan ve ormanı doğal güzellikler, oksijen ve su kaynağı, eğlenme ve dinlenme yeri olarak tanımlayan ve algılayan insanlarımız için, orman çok farklı anlamı ve kapsamı olan bir varlıktır.

Ormanlarımız hemen tümü ile denebilecek miktarda devlete aittir. Devlet adına ormanları işleten kurumların yetkilileri, soruna olabildiğince çözüm getirebilecek biçimde yaklaşmalıdırlar. Tüm plânlamalar ve uygulamalar, insan en ön sırada yer alarak yapılmalıdır. Vatandaşa rağmen plân ve plânlı çalışma olmaz. Böyle bir durum ormancılığın amacına da ters düşer.

Yasalarımızda, konu ile ilgili olarak, vatandaşlara kolaylıklar sağlanabilmesine yönelik hükümler bulunmaktadır. Köylü ile karşılıklı anlayış ve işbirliği içerisinde, Orman Amenajman Plânları düzenlenerek, bunların hiçbir olumsuzluğa yol açılmadan, aksaklığa meydan verilmeden uygulaması yapılabilir.

Bu şekilde, hayvan besleme, orman ürünleri toplama, yetiştirme gibi faaliyetleri yoluyla köylülerin ekonomisine katkı sağlanabilir. Projeler gerçekleştirmelerine, kredi almalarına yardımcı olunarak, tüm girişimleri özendirilip, gereğince desteklenmelidir.

Anahtar Kelimeler: Orman içi ve kenarı köylüler, halk-orman ilişkileri orman yasaları, orman köylerinin kalkındırılması.

Condition of Relations between Forests and Forest Villagers at Historical Progression in Turkey

Abstract

Because of geographical location and importance at historical progression of Anatolia covers a great deal of Turkish area, a scattered settlement were occurred in our country. As a result of continuously development of urban people's social and economical positions for centuries, difference between townsmen's and forest villagers' life levels was increased, gradually.

The problem about developing the villagers live in or near forest is not solved for a long times and come to present with more importance.. This subject is very complex and comprehensive. Taking the matter with only economical or social side is deficient and wrong. The economic amounting of this subject is clear. This problem is not an easy difficulty can dissolve in a short time.

Curing this question immediately is needed. This reality has not patience for waiting. The countrymen are living in or near forest have legal rights and vital demands. On the other hand, forests have different meaning and extents for forest villagers are trying to continue their life with much troubles and deprivations and city-dwellers describe and comprehend the forest as an existence for natural beauty, recreation area, sources of oxygen and water.

Our forests are belonging to state. Components of institutions administer and operate the forests instead of state have to take the problem to solve it as possible as. Making management plans and treating them must be carried out by taking into consideration the people at first. In spied of forest villagers, planned Works and implementation of plans is not possible. Also, this position is against the forestry objectives. There are some items in the laws interested in some facilities to forest villagers. Under the mutual cooperation and tolerance, forest management plans may be arranged and practiced without causing any problems and troubles.

In this way, may be contributed to the economical possibilities of forest villagers by feeding animals, collecting and producing non-wood forest productions. By helping to realize projects and to obtain credits, all of their enterprises have to be encouraged and supported.

Keywords: Villagers in or near forests; villager-forest relations; forest laws; developing forest villager.

1. Giriş

Konu çok geniş kapsamlıdır. Durumun, bildiri çerçevesinde yeterli ayrıntıda incelenerek açıklanabilmesi, mümkün olamamaktadır. Bu nedenle, sadece önemli görülen noktalara değinilerek, çok özet biçimde sorunun ortaya konulabilmesine çalışılmıştır.

Anadolu, Asya, Kafkaslar, Orta Doğu, Balkanlar ve Avrupa arasında köprü durumundadır. Tarih boyunca, çok çeşitli insanlar burada yaşamış, medeniyetler, devletler hüküm sürmüştür. İlk zamanlarda insanlar kıyı kesiminde, alçak ovalarda, akarsu boylarında yerleşmişlerdir.

Anadolu'da karışıklıklar bitmediğinden, kırsal kesimde yaşayanlar, mal ve can güvenliği yönünden, genellikle uzak dağlık bölgelerdeki ormanlarda hayatlarını sürdürmeye çalışmışlardır. Zamanla nüfusları artıp, hane sayıları çoğaldığından, dağlarda, orman içi ve kenarındaki köyler meydana gelmiştir.

Osmanlı devletinden öncesi için elde yeterli kayıtlar bulunmamaktadır. Bilinen durum, Anadolu'da karışıklıkların, savaşların, eşkıyalığın eksik olmadığı biçimindedir. Osmanlı döneminde dahi, Anadolu'da isyanlar, karışıklıklar zaman zaman devam etmiştir. Devlet, zayıf düştüğü dönemlerde ya da eski gücünü kaybetmeye başladığı yıllarda, duruma hakim olabilmek, asayişi sağlayabilmek için, büyük güçlüklerle karşılaşmıştır.

Can ve mal güvenliği her şeyden önce geldiğinden, büyük yerleşim yerleri dışındaki insanlar, uzak dağlık yerlere sığınarak, buralarda yaşamayı yeğlemişlerdir. Bu yaşam biçiminin doğurduğu, ormanlardan yararlanma şekli, uzun yıllar sonunda, alışılmış düzen olarak, Halk-Orman İlişkileri dediğimiz önemli konuyu doğurmuştur.

İnsanlık hızla ilerleyip, kentleşerek, sosyo-ekonomik düzeyini yükseltirken, normal sonuç olarak, orman içi ve kenarı köyler buna ayak uyduramamışlardır. Köylerde ve kentlerde yaşayan halkın hayat seviyeleri arasındaki fark zamanla artmış, makas giderek açılmıştır.

Modern ve güçlü devlet kurulup, vatandaşın can ve mal güvenliği sağlandıktan sonra, orman içi ve kenarı köylerde yaşayan insanların durumu, ülke genelinde sorun haline gelmiştir. Ormanlar ulusal kaynaktır. Ormanla pek ilişkisi olmayan, kentlerde yaşayan vatandaşların da, ormanda yaşayanlar kadar, bu kaynak üzerinde hakları vardır. Buna karşılık, orman içi ve kenarında yaşayan köylülerin de, kentlerdeki kişiler gibi yaşama hakkı bulunmaktadır.

Konu son derecede karmaşık ve o derecede de kapsamlıdır. Bu iki yaşam düzeyinin aynı seviyeye getirilmesi çok zor, kimi konularda da olanaksızdır. Her ikisinin de, kendine özgü avantaj ve dezavantajları vardır. Burada esas olan, yukarıda da değinildiği üzere, aradaki farkın kapatılabilmesi için çalışılması ve makasın açılmasına meydan verilmemesidir.

Devlet Ulusal Amaçlar olarak, Ormanlık Politikasını, orman içi ve kenarı köylüler ya da kentlerde yaşayan vatandaşlar için değil, tüm ülke çapında olacak biçimde belirlemek zorundadır. Çok geniş alanda yayılan, nüfusu da fazla olan, buna karşılık sosyo-ekonomik durumu yeterli düzeyde bulunmayan ülkemizde, sorunun çözülmesi önemli güçlükler yaratmaktadır.

Konunun ortaya çıkmasında, sorunların artarak bugünkü boyutlara ulaşmasında, zamanında çözüm yollarının aranıp, gerekli işlerin yapılmaması, köklü çalışmalardan kaçınılarak, bunların sürekli ertelenmesinin, önemli etkisi bulunmaktadır.

Ordinaryüs Profesör Dr. Mazhar Diker yarım yüzyıl önce, kronik bir yara gibi devam eden ve her politik değişimde yeniden ortaya çıkarak, devlet ve milletimizi kaygıya düşüren bu davanın halledilmemiş olmasında, konunun anlamı ve kapsamının gereğince bilinmemesi ve sorunu çözmekle görevli olan politik ve teknik yetkililerin objektif kalmamaları en büyük etken olmuştur, demiştir (Diker, 1947).

Bugünü doğuran dündür. Bugünkü ormancılık durumu, geçmişteki orman anlayışı ve ormancılık uygulamalarının sonucudur. Bu bakımdan, sorunu kavramak ve yarın için isabetli karar verebilmek, ancak dünü iyi bilmek ve tanımakla mümkün olur (Diker, 1947). Durum tarihsel süreçte ele alınıp, çok özet biçimde incelenip, irdelenerek, ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Çok eski yıllarda insanlar küçük topluluklar oluşturarak bir arada yaşamaya başladıkları dönemlerde, deniz kıyısında, akarsu boylarında ve orman kenarında yerleşmişlerdir. Ormanlar bol miktarda, insan nüfusu az olduğundan, insan faktörünün ormanlar üzerinde önemsenecek bir etkisi görülmemiştir. Ormanlar dünyada yayılışını tamamlayıp, son sınırlarına ulaşmış olduğundan, alanlarının artmamasına karşılık, insan nüfusu katlanarak çoğalmıştır.

Bu durum asırlarca sürmüştür. İnsan nüfusunun artması, doğal dengenin bozulması nedeniyle, yaşam koşullarında meydana gelen değişiklikler sonucu, ortaya çıkan göçler; devletlerin kurulması, çeşitli sebeplerle, aralarında çıkan savaşlar ve meydana gelen yangınlar, insan-orman ilişkisini etkileyerek, giderek durumun olumsuz yönde bozulmasına neden olmuştur (Eler, 2003).

16. yüzyılda Avrupa'da sorun kendisini hissettirmeye başlamıştır. 17. yüzyıldan sonra, gelecekte darboğazlarla karşılaşılacağı, ormanların bu şekilde kullanılmaya dayanamayacağı, faydalanmanın plâna bağlı ve tekniğine uygun biçimde yapılmasının gerektiği anlaşılmıştır. Bu şekilde, başta Orman Amenajmanı olmak üzere, Ormancılık Bilimleri doğmuştur (Eler, 2001).

Bu gelişmeler olurken, ormanın sahipliliği, ormanlardan yararlanma konularında da değişiklikler meydana gelmiştir. Avrupa'da ortaya çıkan gelişmelere, Osmanlı İmparatorluğu ayak uyduramamıştır. Ancak, geç de olsa, bu konularda zaman zaman emirnameler, fermanlar çıkarılmıştır (Kutluk, 1948).

Ülkemizde ormancılığın tarihçesinin, düzenli ormancılığın başlangıcından önceki devre (1299-1856); Toprak Kanunu çıkarıldıktan, cumhuriyete kadar olan bölüm (1857-1923) ve cumhuriyet dönemi olarak alınması konusunda, genellikle görüş birliğine varılmaktadır (Kutluk, 1948; Toygar, 1964; Evcimen, 1977).

2. Düzenli Ormanlığın Başlangıcından Önceki Devre (1299-1856)

Bu dönem “Arazi Kanunu Çıkarılmadan Önceki Dönem” olarak da isimlendirilmektedir. Düzenli ormanlığın başlangıcından önceki dönemde, belirli yerlerde, bazı hükümler konulmuştur. Taşıma ve satışlarla ilgili emirnameler verilmiştir.

Bu dönem, imparatorluğun henüz ormanlar üzerinde uygulamalara geçmediği devredir. Ormanın mülkiyeti genel olarak, dört grupta ele alınmaktadır. Bunlar:

- A. Özel Şahıslara Ait Ormanlar,
 - B. Devlet Ormanları,
 - C. Vakıf Ormanları
 - D. Köy ve Kasabalara Ait Ormanlardır.
- Devlet ormanlarını da dört grupta toplamaktadırlar. Bunlar da,
- a. İyeliği Sultanın Olan Ormanlar,
 - b. Devlet Ormanı (Miri Orman),
 - c. Tersane ve Tophane Ormanı
 - d. Serbest Ormanlardır (Dağlardaki Ormanlar) (Cibali Mübaha).

Orman içi ve kenarındaki halkı ilgilendiren ve ormanların çoğunluğunu oluşturan kısım, Cibali Mübaha ilân edilmiş ve buralardan yararlanma serbest bırakılmıştır (Kutluk, 1948). Cibali Mübaha, kimsenin mülkiyetinde olmayan, dağlar anlamındadır. Buralardaki ormanlardan yararlanılması konusunda yazılı veya sözlü kayıt bulunmadığından, insanlar serbestçe yararlanmaktaydı.

Cibali Mübaha, genel anlamda devlete aitti. Devletin buralardan faydalanılmasını serbest bırakması, ülke çapında, orman ürünlerine olan arz talep ilişkisine sürekli ilgi göstermesini gerektirecek nitelik kazanmamış olmasıyla açıklanabilir (Evcimen, 1977).

19. yüzyılın başlarına kadar bu şekilde gelinmiştir. Ormanın mülkiyeti konusunda, devletin belirli bir tutumu görülmemektedir. Bunun sonucu olarak; Sultana Ait Ormanlar (Koruyu Humayun), Devlet Ormanları (Miri Koru), Tersane ve Tophane Ormanları, Şahıs Ormanları (Eşhas Ormanları), Vakıf Ormanları (Evkaf Ormanları), Köy ve Kasaba Baltalıkları ve Serbest Ormanlar (Cibali Mübaha) adı altında, değişik mülkiyette ormanlar ortaya çıkmıştır (Toygar, 1964).

Bunlar içerisinde, orman köylüsünü ilgilendiren, Köy ve Kasaba Baltalıkları ile Cibali Mübaha olmaktadır. Köy ve Kasaba Baltalıklarından da, orada yaşayan insanlar bazı denetimler altında faydalanabilmişlerdir.

Bu dönem, halk-orman ilişkileri yönünden iyi, istenen düzeyde olamamıştır. Devletin ekonomik durumu bozuldukça, vergi konularak halka yüklenilmiştir. Orman içi ve kenarında yaşayan insanlar da, vergiyi ödeyebilmek için, usulsüz ve aşırı biçimde ormanlardan ağaç kesip satma yoluna gitmişlerdir. Bunun sonucu olarak, ormanlar aşırı yıpranmıştır (Çağlar, 1999).

3. Arazi Kanunu Çıkarıldıktan, Cumhuriyete Kadar Olan Bölüm (1857-1923)

Bu döneme de, Arazi Kanunu Dönemi denmiştir. Halk-orman ilişkilerinde değişiklikler meydana gelmiştir. Ormanlar ekonomik kaynak olarak görülmüş, ilk defa ormanlar gelir sağlayacak varlıklar olarak ele alınmıştır. Ormanların kayıt altına alınması, tekniğine uygun biçimde işletilmesi, bunların yapılabilmesi için gerekli elemanların yetiştirilmesi gündeme gelmiştir.

Gerekli yasaların çıkarılması, yönetmeliklerin düzenlenmesi, Orman Mektebi Alisi'nin açılması, yardımcı ve yol gösterici olarak, ormanlıkta ileri olan ülkelerden, özellikle ilişkilerimizin iyi olduğu Fransa'dan, konularında uzman olan, yabancı ormancıların İstanbul'a getirilmesi bu amaçladır.

Bu dönem değişik kişiler tarafından, bazı devrelere ayrılarak incelenmiştir. 1858-1869 yıllarında, Arazi Kanununa göre, ormanların sınıflandırılması yapılmıştır. Yukarıda belirtilmiş olan dört ana grup için, orman sahipliği, ayrıntıya gidilerek, değişik ormanlar ortaya çıkmıştır.

Burada konumuzla ilgili olan, kanunun orman köylülerine yönelik maddeleridir. Kanun devlet mülkiyetindeki ormanları kayıt altına almak, buralardan yapılan faydalanmaları bir esasa bağlamak düşüncesiyle çıkarılmış, diğer ormanlara ait hüküm getirmemiştir. Kanunun amaç ve kapsamı, orman köylülerinin durumunun düzeltilmesi, halk-orman ilişkilerinin iyi bir düzeye çıkarılması ile ilgili olmadığından, orman köylüleri, döneme yönelik, gerçekçi bir faydalanmadan yararlanamamışlardır.

1869 yılında, Orman Tüzüğü çıkarılmıştır. Bu tüzükte de, ormanlar yine aynı dört grupta toplanmıştır. 1869-1908 dönemi olarak ayrılan devrede, ilk kez ormancılıkla ilgili yazılı yasa çıkarılmış olmaktadır. İlk defa ormanlara ekonomik amaçlarla yaklaşmıştır. Buna paralel olarak da, bazı kısıtlayıcı yaptırımların ortaya çıktığı görülmektedir (Coşgun, 1989). Köy ve kasaba halkının ormanlardan yararlanması sınırlandırılmaya başlamıştır.

1908-1920 devresinde, 1910 yılında Hoca Ali Rıza tarafından hazırlanan Orman ve Mera Kanunu tasarısında, köy ve kasaba halkının ormanlardan yararlanmaları konusunda çözümler getirilmeye çalışılmıştır. Ancak, çeşitli çevrelerden karşı çıkışlar nedeniyle, tasarı yasalaşamamıştır.

1917 yılında “Ormanların İdare-i Fenniyesi Hakkında 9 Maddelik Kanun” çıkarılmıştır. 1918 tarihinde Avusturya, Bulgaristan ve Fransa orman yasaları dikkate alınarak, geniş çözümlere yer veren diğer bir yasa tasarısı da, Orman ve Mera Kanun Tasarısı gibi yasalaşamamıştır.

Bu dönemde, genellikle teknik konularda yenilikler getirilmiş, ormanların Amenajman Plânlarına dayalı olarak işletilmesi kabul edilmiştir. Bunun için, Amenajman Plânlarının yapılmasına girişilmiştir. Fakat bu plânları düzenleyecek yerli elemanlarımız bulunmadığından, yurt dışından yabancı uzmanlar getirilerek, kendilerine bu konularda çalışabilecek yerli yardımcılar da verilip, plânların düzenlenmesi çalışmaları başlatılmıştır.

Örnek bir Orman Amenajman Plânı yapılmıştır. Ancak, eleman yetersizliği nedeniyle Orman Amenajman Plânlarının düzenlenmesi çalışmaları yaygınlaştırılamamış, bu nedenle, plân yapılması girişimine devam edilememiştir.

Bu devrede, yukarıda belirtilen, teknik konularda yenilikler getirilip, bazı faaliyetlerde bulunmaya çalışılmasına karşılık, Halk-Orman ilişkilerinde ve orman köylülerinin durumunda değişiklik olmamıştır.

1920-1923 devresinde, 1920 yılında Türkiye Büyük Millet Meclisi kurulduktan sonra, Baltalık Yasası çıkarılmıştır. Bu yasa köylülere bazı haklar veriyor gibi görünmekle birlikte, asıl amacın, halkın verimli ormanlardan yararlanmasının sınırlandırılması olduğu anlaşılır. Bu yasa köylüye bazı yükümlülükler de getirmiştir.

4. Cumhuriyet Dönemi

1923 yılında yapılan İzmir İktisat Kongresi, ormancılık uygulamalarının yönlendirilmesinde etkili olmuştur. Kongrede alınan kararlar, ormanlardan gelir elde etmek için yararlanılmasını gözetmektedir. Baltalık Yasasının genişletilmesinin, Orman Tüzüğü'nün yeniden düzenlenmesinin gerektiği belirtilmiştir. Bazı kanunlar çıkarılmış, bazıları kaldırılmış, bu şekilde 1937 yılında 3116 Sayılı Orman Kanunu'nun çıkarılmasına kadar gelinmiştir.

3116 sayılı yasada da, halk-orman ilişkilerinin iyileştirilmesi, orman köylüsünün beklenen yaşam düzeyinin yükseltilmesini sağlayabilecek, hükümler yer almamıştır. 3116 sayılı yasa ile getirilen, köylünün ihtiyaçlarını ücret karşılığı sağlayabileceğine ilişkin yeni hükümler ve buna göre yapılan ormancılık uygulamaları nedeniyle doğan tepkiler sonucu, 3116 sayılı yasanın

sınırları, yeni yasa çıkarılarak, biraz daha genişletilmek istenmiş ve 1945 yılında, 4785 sayılı yasa ile ormanlar devletleştirilmiştir.

Kısa denilebilecek süre sonra, 1950 tarihinde 5653 ve 5683 sayılı yasalarla, ormanların devletleştirilmesinden doğan tepkiler azaltılmaya çalışılmıştır. Ancak, bunlar, orman tanımında, bilimsel ve teknik açıklamalar aynen alınarak, orman sayılmayacak yerler için kimi ilâveler getirilerek, bu durumdaki alanların orman dışına çıkarılmasına, dolayısı ile de, ilgili şahısların mülkiyetine girmesine yol açılması biçiminde olmuş; halk-orman ilişkilerinde bir iyileştirme gözetilmemiştir.

5. 6831 Sayılı Orman Kanunu Dönemi.

Burada ilk kez ormanlar dört sınıftan üçe indirilmiştir. Bunlar:

- A. Devlet Ormanları,
- B. Hükmi Şahsiyeti Haiz Amme Müesseselerine Ait Ormanlar
- C. Hususi Ormanlardır.

Vasıf ve Karakter bakımında da;

- a. Muhafaza Ormanları,
- b. Milli Parklar,
- c. İstihsal Ormanları (Üretim Ormanları) olmak üzere, üçe ayrılmıştır.

119 maddeden oluşan yasa, genellikle ormanın tanımı, sınırlandırılması, ormanlardan yararlanma, ormancılık faaliyetlerinin yürütülmesi, ormanların korunması gibi, konularla ilgili hükümleri içermektedir.

Orman-halk ilişkileri ile ilgili maddeler çok az olup, bu soruna çözüm getirebilecek durumdan uzaktır. Bunlar:

- Orman Köylülerinin Kalkındırılması ve Nakledilmesi

Madde 13 (23.9.1983 tarih ve 2896 sayılı kanunla değişik), özetle;

A) Buldukları yerde kalkındırılmaları mümkün görülenler, bu kanunun ek üçüncü maddesinde belirtilen fondan, öncelikle yararlandırılarak, kalkınmalarına katkıda bulunulur.

B) Bu mümkün görülmeyen veya su ve toprak rejimi bakımından, kaldırılmaları zorunlu bulunan köylerin halkının, yasada açıklanan biçimde kaldırılacağı belirtilmiştir.

- Ormanlardan Yararlanma

14. maddede yasaklanan fiiller, ayrıntılı olarak yazılmıştır. 15. maddede bunların yapılabilmesi orman idaresinin izin ve müsaadesine bağlıdır biçiminde hüküm konulmuştur.

- Ormana Hayvan Sokmak

Madde 19 (23.9.1983 tarih ve 2896 sayılı kanunla değişik) orman idaresinin izni ile göstereceği yerlerde, belirlenen süre ile hayvan otlatılabileceği hükmü getirilmiştir. Halk-orman ilişkileri yönünden çok önemli bir maddedir.

- Otlak ve Mera İşleri

Madde 20, 21 ve 22 de devlet ormanları içerisinde yaylak, kışlak ve otlaklarla, sulama yerlerine hakları olanlar, orman idaresinin göstereceği yollardan girip çıkabilecekleri belirtilmektedir.

- Orman Köylülerinin İhtiyaçları

Madde 31, orman içi ve kenarındaki köylerde yaşayan köylülere ve köy halkının ortak ihtiyaçları için, maliyet bedeli üzerinden yapacak odun verileceği bildirilmektedir.

- Kişisel İhtiyaçların Karşılanması

Madde 36, Maliyet bedeli karşılığında, hak sahiplerine zati yapacak ve yakacak odun verileceği esasa bağlanmaktadır.

- Orman Ürünlerinin Verilmesi

Madde 37, Devlet ormanlarından, yıllık üretim programına alınmış orman ürünlerinin dışındaki her nevi orman ürün ve artıklarını, tayin olunacak mıntıka ve süreler içinde toplayıp, çıkarmaları için, orman köylerini kalkındırma kooperatifleri veya iş yerindeki veya civarındaki köylülere ilânen duyurulmak suretiyle ve tarife bedellerini ödemeleri şartıyla izin verilebileceği, hükmü yer almaktadır.

- Orman Köylülerinin Çalıştırılması

Madde 40, Devlet ormanlarında her türlü orman işlerini, öncelikle orman içi ve kenarında yaşayan vatandaşlarla, orman köylerini kalkındırma kooperatiflerine yaptırılarak, orada yaşayan insanlara geçim kaynağı yaratılması amaçlanmıştır.

Orman köylüsünün kalkındırılması son derecede kapsamlı, ekonomik boyutları çok büyük olan bir sorundur. Her şeyin bir anda halledilip, problemin ortadan kaldırılması beklenemez. Ancak, zaman yitirilmeden, konuların bir ucundan ele alınarak, çözüm yolunda katkı olabilecek çalışmalar yapılması, bunların genişletilerek sürdürülmesi de, kaçınılmazdır.

Değilse, sorun her geçen gün büyümekte, orman köyleri ile kentlerde yaşayanların sosyo-ekonomik düzeyleri arasındaki makas giderek daha da açılmaktadır.

6831 Sayılı Orman Kanununun orman tanımı (Madde 1) ve orman dışına çıkarılacak yerler (Madde 2) ile ilgili hükümler, ağırlıklı maddelerdir. Açıklamalı-İçtihatlı Orman Kanunu isimli yayında, 1. Madde 73 sayfa (s. 2-74); 2. Madde 25 sayfa (s. 74-102) yer almıştır (Sınmaz ve Karataş, 1987). Orman sayılmayan alanların belirtilmesi için, değişik tarihlerde birçok yasa çıkarılıp, 1. Maddede değişiklikler yapılmıştır.

Ormancılık çok uzun dönemi kapsayan çalışmalar olduğundan, Orman Kanununun değiştirilmesi ya da yasalar çıkarılarak, Orman Kanunun üzerinde değişiklikler yapılması, arzu edilmez. Bir ülkede, en az değişiklik yapılacak yasalar, Ormancılık yasalarıdır görüşü genellikle kabul edilmiş bir konu olmakla birlikte, parlamenter demokratik sistemde, bu yasaların değiştirilmesi, her zaman karşılaşılan bir olgudur.

Yapılan tüm değişikliklere rağmen, meriyetteki Orman Kanununda, konu ile ilgili maddeler bulunmaktadır. Yasada yer alan hükümlere göre, yapılabilecekler yerine getirilerek, orman köylüsünün kalkındırılmasına, olabildiğince katkıda bulunulması gerekir.

Kaynaklar

Coşgun, U. 1989. Ormancılık Yasaları Uyarınca Orman Köylülerine Yönelik 31,32 ve 33. Maddelerin İrdelenmesi. K. T. Ü. Orman Fakültesi, Yüksek Lisans Tezi 48 s. (Yayımlanmamıştır). Trabzon.

Çağlar, Y. 1979. Ormancılık Politikası (Dün), Çağ Matbaası, Ankara.

Diker, M. 1947. Türkiye'de Ormancılık. Tarım Bakanlığı, Orman Genel Müdürlüğü Yayını, Sayı: 61, Ankara.

Eler, Ü. 2001. Orman Amenajmanı. S.D.Ü. Yayın No: 17, Isparta.

- Eler, Ü. 2003.** Dendrometri. S.D.Ü. Yayın No: 30, Isparta.
- Evcimen, B.S. 1977.** Türkiye’de Orman Amenajmanının Gelişimi (1. Bölüm İmparatorluk Dönemi). İ.Ü.Orman Fakültesi. Orman Amenajmanı Kürsüsü, İstanbul.
- Kutluk, H. 1948.** Türkiye Ormancılığı İle İlgili Tarihi Vesikalar.Orman Genel Müdürlüğü yayını, No. 56, Ankara.
- Kutluk, H. 1967.** “Türk Ormancılığında Mevzuatlaştırma Hareketlerinin Seyri ve Orman ve Mera Kanunu”. Orman Genel Müdürlüğü, Teknik Haberler Bülteni, Sayı, 24, s. 133-152, Ankara.
- Sınmaz, B. ve Karataş, İ. 1987.** Açıklamalı-İçtihatlı Orman Kanunu. Yetkin Basım Yayım ve Dağıtım A.Ş., Ankara.
- Toygar, S. 1964.** Eski ve Yeni Hükümlere Göre Orman Alanları ve Ormanların Mülkiyeti Bakımından Bölünüşü. Orman Genel Müdürlüğü yayını, No: 370, Ankara.
- Yund, K. 1957.** “Ormancılığın Kuruluşundan Beri Bağlandığı Nezaretler Vekaletler ve Bunun Başındakiler”. Türk Ormancılığı 100. Tedris Yılına Girerken. Türkiye Ormanlılar Cemiyeti, Yayın No: 7, s. 22-29, Ankara.